

JĘZYK MACEDOŃSKI

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

© Игор Станојоски, 2025

© Магдалена Блашак, 2025

© Муза, Скопје, 2025

Ниту еден дел од оваа книга не смее да биде препечатуван, умножуван или објавуван во која било форма или на кој било начин во печатените и во електронските медиуми без посебна дозвола од издавачот.

Igor Stanojoski
Magdalena Blaszk

JĘZYK MACEDOŃSKI

Игор Станојоски
Магдалена Блашак

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Уредник:

Даница Станојоска

Лектор:

Александар Димитров

Рецензенти:

проф. д-р Ана Витанова Рингачева

проф. д-р Драгана Кузмановска

доц. д-р Адријана Хади-Николова

Графичко уредување:

Дизајн и принт солушн студио „Мавроски“

Издава:

Издавачка куќа Муза

Ул. Радишанска 21/1-32, 1000 Скопје

ЕДБ: 4058019532235

Печати:

Печатница Графоден

Ул. „Горно Лисиче“ 69, Скопје

Тираж:

100

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

378:811.163.3'243(076)

STANOJOSKI, Igor

Język macedoński / Igor Stanojoski, Magdalena Błaszak = Македонски јазик /

Игор Станојоски, Магдалена Блашак. - Скопје : Муза, 2025. – 177 стр. ; 21 см

Текст напоредно на мак. и пол. јазик

ISBN 978-608-4906-53-7

а) Македонски јазик за странци -- Основно ниво -- Учебници

COBISS.MK-ID 67101701

Igor Stanojoski
Magdalena Blaszk

JĘZYK MACEDOŃSKI

Игор Станојоски
Магдалена Блашак

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

PRZEDMOWA

Język macedoński to praktyczny podręcznik do nauki współczesnego języka macedońskiego, przeznaczony dla polskojęzycznych studentów. Obejmuje 28 lekcji, które zawierają niezbędne zagadnienia leksykalne i gramatyczne potrzebne do nauki języka na poziomie podstawowym (A1–A2).

Głównym celem podręcznika jest przygotowanie studentów do praktycznego posługiwania się językiem macedońskim w różnych sytuacjach komunikacyjnych.

Większość tekstów, zawartych w niniejszym podręczniku, była opracowywana na zajęciach ze studentami Uniwersytetu Śląskiego podczas minionych lat akademickich. Część ćwiczeń została wygenerowana za pomocą AI. W podręczniku znajduje się wiele ćwiczeń pomocnych w opanowaniu materiału teoretycznego.

SPIS TREŚCI

1. **Здраво!** • Добар ден! • Јас се викам... • На буквата... • Zaimki osobowe • Czasownik *сум (być)* • Liczebniki 1-10 • Ćwiczenia.
2. **Може ли да се запознаеме?** • Kraje • Zaimki wskazujące • Што? Кoj? • Дали / ли • Ćwiczenia.
3. **Ние** • Роднини • Професија • Rzeczownik • Rodzaj rzeczowników • Две глави, две пива.
4. **Секој ден** • Прилози • Ден – ноќ • Појадок – ручек – вечера • Денови во неделата • Глаголи • Czas teraźniejszy • Ćwiczenia.
5. **Зборувате ли македонски?** • Разбирам – зборувам • Сигурно • Да-konstrukcja • Ćwiczenia.
6. **Каде се наоѓа новиот стан на Јана?** • Каде се наоѓа? • Градски сообраќај • Rodzajniki • Liczebniki 11-19 • Ćwiczenia.
7. **Во новиот стан на Јана** • Домаќин – гостин • Живеалиште • Соби • Дома • Бои • Zaimki dzierżawcze • Przyimek *на* • Чиј • Liczebniki 20-90 • Ćwiczenia.
8. **На Филолошкиот факултет** • Универзитет • Czas przyszły • Ćwiczenia.
9. **Озборување** • Духовни вредности • Надворешен изглед • Тело • Przymiotniki • Сè, сите • Ćwiczenia.
10. **Кирил и Марко одат во супермаркет** • Прехранбени производи • Прибор за јадење • Готвење • Liczba mnoga rzeczowników rodzaju męskiego • Вежби.
11. **Моника е во Скопје** • Годишни времиња • Време • На граница • Liczba mnoga rzeczowników rodzaju żeńskiego • Liczba mnoga rzeczowników rodzaju nijakiego • Вежби.
12. **Во трговски центар** • Облека • Stopniowanie przymiotników • Liczebniki • Вежби.
13. **На пазар** • Овошје • Зеленчук • Киоск • Odmiana zaimków osobowych • Liczebniki porządkowe • Вежби.
14. **На ручек кај Јана** • Македонската кујна • Dopełnienie podwójne • Вежби.
15. **Моника е болна** • Медицина • Органи • Tryb rozkazujący • Вежби.
16. **Во кино** • Културно-уметнички живот • Czas przeszły złożony • Вежби.
17. **Во кафуле** • Ноќен живот • Скопје • Czas przeszły złożony • Вежби.

18. Бараме сместување • Туризам • Czas przeszły złożony • Двајца, тројца... • Вежби.
19. Во Охрид • Природа • Учи ме, мајко, карај ме • Македонско девојче • Охрид и Охридското Езеро • Aspekt czasownika • Вежби.
20. Како си поминавте во Охрид? • Диви животни • Планините во Македонија • Czas przeszły prosty • Вежби.
21. Кај беше вчера? • Домашни животни • Растенија • Czas przeszły prosty • Вежби.
22. Фотографии • Znaczenie i stosowanie czasów przeszłych • Вежби.
23. Љубов • Znaczenie i stosowanie czasów przeszłych • Вежби.
24. Гледаме фудбал • Спортони • Македонија навива за вас • Tryb warunkowy • Imiesłów • Дел • Оцена • Вежби.
25. Иднината е непредвидлива • Imiesłów • Wołacz • Imiona i nazwiska • Вежби.
26. Пат • Konstrukcje z czasownikiem има/нема • Przybliżona ilość • Вежби.
27. Моника и Кирил се допишуваат • Czas przyszły w czasie przeszłym • Вежби.
28. Сите во Краков • Czas przyszły w trybie nieświadka • Wykrzykniki • Вежби.

ALFABET

litera	przybliżona wymowa	litera	przybliżona wymowa
A a	<i>a</i>	Н н	<i>n</i>
Б б	<i>b</i>	Њ њ	<i>ń</i>
В в	<i>w</i>	О о	<i>o</i>
Г г	<i>g</i>	П п	<i>p</i>
Д д	<i>d</i>	Р р	<i>r</i>
Ѓ ѓ	<i>gi, dź</i>	С с	<i>s</i>
Е е	<i>e</i>	Т т	<i>t</i>
Ж ж	<i>ž</i>	Ќ к	<i>ki, ć</i>
З з	<i>z</i>	У у	<i>u</i>
С с	<i>dz</i>	Ф ф	<i>f</i>
И и	<i>i</i>	Х х	<i>ch</i>
Ј ј	<i>j</i>	Ц ц	<i>c</i>
К к	<i>k</i>	Ч ч	<i>cz</i>
Л л	<i>ł, l</i>	Џ ѓ	<i>dź</i>
Љ љ	<i>l, li</i>	Ш ш	<i>sz</i>
М м	<i>m</i>		

АКЦЕНТ

Sposób akcentowania w języku macedońskim jest łatwy do zapamiętania, ponieważ akcent stawia się na trzeciej sylabie od końca.

Wymów: Ма | ке | до́ | ни | ја, ма | ке́ | дон | ски.

W wyrazach dwusylabowych akcent pada oczywiście na pierwszą sylabę: ја́ | зик,
во́ | да.

W zdaniach macedońskich występuje bardzo dużo krótkich, nieakcentowanych słów.

W celu uniknięcia pomyłek przy akcentowaniu, w tekstach pierwszych trzech lekcji zaznaczono sylabę akcentowaną (czcionką pogrubioną).

1

ЗДРАВО!

Марко: Здраво, Јана!

Cześć Jano!

Јана: Здраво, Марко!

Cześć Marko!

Марко: Како си?

Jak się masz?

Јана: Добро, фала! А ти?

Dobrze, dziękuję! A ty?

Марко: Одлично.

Świetnie.

Јана: Имам предавање сега.

Mam teraz zajęcia.

Марко: Добро, се гледаме!

Dobrze, do zobaczenia!

Јана: Чао!

Pa-pa!

ДОБАР ДЕН!

Студент: Добар ден, професоре!

Dzień dobry, panie profesorze!

Професор: Добар ден!

Dzień dobry!

Студент: Предавањето беше многу интересно.

Zajęcia były bardzo ciekawe.

Професор: Благодарам!

Dziękuję!

Студент: До видување!

Do zobaczenia!

Професор: Пријатно!

Do zobaczenia!

W języku macedońskim w stosunku do wszystkich wykładowców uniwersyteckich oraz nauczycieli szkoły średniej należy zwracać się „професоре“.

Wyrazy „**фала**“ i „**благодарам**“ mają jednakowe znaczenie. „Благодарам” jest używane w języku oficjalnym, a „фала” przeważnie występuje w języku potocznym.

Słowo „**пријатно**“ stanowi synonim dla „**до видување**“ i „**до гледање**“, z tym, że „пријатно“ ma mniej oficjalny charakter.

Здраво!	Cześć! (na powitanie)
Добро утро!	Dzień dobry! (w godzinach rannych)
Добар ден!	Dzień dobry! (po południu)
Добровечер!	Dobry wieczór!
Добра ноќ!	Dobranoc!
До гледање!	Do widzenia!
Чао!	Pa-pa!
Се гледаме!	Do zobaczenia!
Фала, благодарам	Dziękuję
Како си? / Како сте?	Jak się masz? / Jak się Pan(i) ma?
Извини / извинете	Przepraszam
Молам	Proszę
Пријатно јадење! / На здравје!	Smacznego!
Повели / повелете	Proszę! (kiedy proponujemy, podajemy)
Збогум!	Żegnaj!
Со здравје!	Cześć! (na pożegnanie)
Со среќа! Среќно!	Powodzenia!
Среќен пат!	Szerokiej drogi!

ЈАС СЕ ВИКАМ...

Како се викаш?	Jak masz na imię?
Јас се викам Марија.	Nazywam się Maria.
Како се викате?	Jak się Pan/ Pani nazywa?
Јас се викам Блаже Стојановски.	Nazywam się Błaże Stojanowski.
(Јас) се викам...	Nazywam się...
Јас сум...	Jestem...

Име и презиме

Imię i nazwisko

НА БУКВАТА...

↓ЕЛЕНА И АЛЕКСАНДАР↓

Елена: Ај да играме “на буквата“!	Александар: Ајде!
Елена: На буквата, на буквата С !	Александар: Соба !
Елена: Не.	Александар: Стол .
Елена: Да.	А: На буквата, на буквата... С .
Елена: Сид !	Александар: Да.
Елена: На буквата, на буквата М .	Александар: Молив .
Елена: Не.	Александар: Маса !
Елена: Да.	А: На буквата, на буквата... П .
Елена: Прозорец .	Александар: Не.
Елена: Под .	Александар: Не!
Елена: Не знам.	Александар: Пенкало .
Елена: На буквата В .	Александар: Врата !
Елена: Не!	Александар: Вазна .
Елена: Да.	Александар: На буквата Ц .
Елена: Цвеќе .	Александар: Да.
Елена: На буквата, на буквата... Ш .	Александар: Шкаф .
Елена: Да.	Александар: На буквата К .
Елена: Кревет .	Александар: Не.
Елена: Книга .	Александар: Да.
Елена: На буквата, на буквата Ќ !	Александар: Ќебе .
Елена: Да.	Александар: На буквата Ѓ .
Елена: Ѓубре .	Александар: Да.
Елена: На буквата Т .	Александар: Тетратка .
Елена: Не.	Александар: Таван .
Елена: Да.	А: На буквата, на буквата...
Елена: Доста! Здодевно ми е веќе.	А: Само уште ова. На буквата Љ .
Елена: Не знам!	Александар: Љубов .
Елена: Нема љубов во оваа соба!	Александар: Има. Јас те сакам.

Во собата на Александар има: W pokoju Aleksandra znajduje się:	
стол krzesło	цвеќе kwiatek
сид ściana	шкаф szafa
молив ołówek	кревет łóżko
маса stół	книга książka
прозорец okno	кебе koc
под podłoga	ѓубре śmieć
пенкало długopis	тетратка zeszyt
врата drzwi	таван sufit
вазна wazon	љубов miłość

GRAMATYKA

ZAIMKI OSOBOWE

liczba pojedyncza

јас *ja*

ти *ty*

тој *on*

таа *ona*

тоа *ono*

liczba mnoga

ние *my*

вие *wy*

тие *oni/one*

CZASOWNIK CUM (BYĆ)

јас сум	ja jestem
ти си	ty jesteś
тој е	on jest
таа е	ona jest
тоа е	ono jest
ние сме	my jesteśmy
вие сте	wy jesteście
тие се	oni/ one są

LICZEBNIKI

1-10	
1	еден
2	два
3	три
4	четири
5	пет
6	шест
7	седум
8	осум
9	девет
10	десет

ĆWICZENIA

Czasownik *сум* (*być*)

Wybierz poprawną formę:

1. Ние (сум / сме / се) студенти.
2. Таа (е / сум / сте) моја другарка.
3. Вие (си / сте / е) од Охрид?
4. Јас (сум / сте / се) дома.
5. Тие (сме / се / е) туристи.

Uzupełnij lukę odpowiednią formą czasownika „сум”:

1. Јас _____ студент.
2. Ти _____ од Полска?
3. Тој _____ мој пријател.
4. Ние _____ од Скопје.
5. Вие _____ професори?
6. Тие _____ на одмор.
7. Јас _____ од Македонија.
8. Тоа _____ моето село.
9. Тие _____ добри пријатели.
10. Ти _____ во Скопје?

11. Вие _____ од Полска?

12. Тој _____ професор.

Wyrażenia

Wybierz właściwe wyrażenie:

1. Spotykasz znajomego wieczorem:
 - a) Добро утро!
 - b) Добровечер!
 - c) Пријатно!
2. Odchodzisz od kogoś po krótkiej rozmowie:
 - a) До видување!
 - b) Здраво!
 - c) Фала!
3. Kolega przynosi ci książkę:
 - a) Ти благодарам!
 - b) Добро утро!
 - c) Пријатно!

2

МОЖЕ ЛИ ДА СЕ ЗАПОЗНАЕМЕ?

Карлос: Здраво! Може ли да се запознаеме?

Надја: Да, се разбира!

Карлос: Јас се викам Карлос.

Надја: Јас сум Надја.

Карлос: Мило ми е.

Надја: И мене.

Карлос: Од каде сте Вие, Надја?

Надја: Јас сум од Русија. Јас сум Русинка. А Вие сте Македонец?

Карлос: Не. И јас сум странец. Јас сум од Шпанија. Шпанец сум.

Надја: Што правите во Македонија?

Карлос: Во Македонија сум на летна школа по македонски јазик. А Вие?

Надја: Јас сум овде на одмор со другари.

Карлос: Можеме да преминеме на «ти»?

Надја: Може, се разбира.

Карлос: Запознај се со моите другари. Ние сме сега големо меѓународно друштво: јас сум Шпанец, ти си Русинка, Ајвор е Ирец, Алеш и Јана се Чеси, а Агата е Полјачка.

CZY MOŻEMY SIĘ POZNAĆ?

Cześć! Czy możemy się poznać?

Tak, oczywiście!

Nazywam się Karlos.

Jestem Nadia.

Bardzo mi miło.

Wzajemnie (mnie również).

Skąd Pani pochodzi, Pani Nadiu?

Jestem z Rosji. Jestem Rosjanką. A czy Pan jest Macedończykiem?

Nie. Ja też jestem obcokrajowcem.

Jestem z Hiszpanii. Jestem Hiszpanem.

Co Pan robi w Macedonii?

W Macedonii biorę udział w letniej szkole języka macedońskiego. A Pani?

Wypoczywam tutaj z przyjaciółmi.

Czy możemy przejść na „ty“?

Możemy, oczywiście.

Poznaj się z moimi przyjaciółmi.

Teraz jesteśmy wielkim międzynarodowym towarzystwem: ja jestem Hiszpanem, ty jesteś Rosjanką, Aјwor jest Irlandczykiem, Alesz i Jana są Czechami, a Agata jest Polką.

Македонија	Македонец	Македонка	Македонци	македонски
Полска	Полјак	Полјачка	Полјаци	полски
Украина	Украинец	Украинка	Украинци	украински
Русија	Русин	Русинка	Руси	руски
Србија	Србин	Србинка	Срби	српски
Бугарија	Бугарин	Бугарка	Бугари	бугарски
Грција	Грк	Гркинка	Грци	грчки
Турција	Турчин	Турчинка	Турци	турски
Германија	Германец	Германка	Германци	германски
Италија	Италијанец	Италијанка	Италијанци	италијански
Франција	Французин	Французинка	Французи	француски
Шпанија	Шпанец	Шпанка	Шпанци	шпански
Англија	Англичанец	Англичанка	Англичани	англиски
САД	Американец	Американка	Американци	американски
САД – Соединети Американски Држави				

Бадź остро́жны przy akcentowaniu: Маке́донец, маке́донски, Укра́ина, укра́ински...

Србија Serbia	држава państwo
Бугарија Bułgaria	земја kraj
Грција Grecja	татковина ojczyzna
Турција Turcja	националност narodowość
Ирска Irlandia	државјанство obywatelstwo
Данска Dania	потекло pochodzenie
Кина Chiny	мајчин јазик język ojczysty
САД USA	странски јазик język obcy

GRAMATYKA

ЗАЙМКИ WSKAZUJĄCE

<u>rodzaj męski</u>	<u>rodzaj żeński</u>	<u>rodzaj nijaki</u>	<u>liczba mn.</u>	<u>przedmiot znajduje się:</u>
овој ten	оваа ta	ова to	овие te	w pobliżu mówiącego
тој ten	таа ta	тоа to	тие ci, te	w pobliżu rozmówcy
оној tamten	онаа tamta	она tamto	оние tamci	w oddaleniu od obu

1. W języku macedońskim reguły stosowania zaimków wskazujących są dokładnie określone. Zaimek **овој** jest używany w celu wskazania przedmiotu, znajdującego się w

pobliżu **mówiącego (do pierwszej osoby)**. Zaimek **тој** w swoim podstawowym znaczeniu wskazuje na przedmiot, znajdujący się bliżej **rozmówcy (do drugiej osoby)**. Zaimek wskazujący **оној** (oraz *онаа, она, оние*) jest używany w celu określenia **oddalonych** przedmiotów (ale znajdujących się w polu widzenia).

2. Zaimki wskazujące **тој, таа, тоа, тие**, prócz wskazywania przedmiotów w przestrzeni, mają również zastosowanie do ogólnego określenia przedmiotu. Na przykład:

Јас ти зборувам за **таа** кола што ја видовме вчера на оваа улица.

(Mówię ci o tym samochodzie, który wczoraj widzieliśmy na tej ulicy.)

3. Zaimki wskazujące w języku macedońskim nie odmieniają się.

4. Zaimki rozpoczynające się na **т-** (*тој, таа, тоа, тие*) używane są jako wskazujące oraz osobowe dla osoby trzeciej. W zależności od kontekstu można zrozumieć, czy zaimek ten używany jest jako wskazujący czy osobowy: **Тој** се врати. (**Он** wrócił.) / **Тој** студент се врати. (**Ten** student wrócił.).

ШТО (co), КОЈ (kto)

W języku macedońskim zaimek **што** jest odpowiednikiem polskiego *co*. Jednak w języku macedońskim możemy zapytać: Што си ти?, *co* oznacza 'kim jesteś (z zawodu, jakiej jesteś narodowości czy wyznania)'.

кој *kto, który* **која** *która* **кое** *które* **кои** *którzy, które*

ДАЛИ / ЛИ (czy) ?

W języku macedońskim konstrukcja pytania bazuje się na słowie **дали** (pol. *czy*). **Дали** w języku macedońskim oraz **czy** w języku polskim są używane w podobnych kontekstach. Jednak nie zawsze używamy **дали**. Możemy na przykład zapytać „Дали ме разбираш?“, ale częściej zapytamy po prostu „Me разбираш?“.

W języku macedońskim jest również partykuła – **ли**, która jest odpowiednikiem **дали** i funkcjonuje jako jego skrócona wersja: **Дали ме разбираш? = Ме разбираш ли?** Partykułę **ли** stawiamy bezpośrednio po słowie, do którego odnosi się pytanie.

ĆWICZENIA

Овој... тој... оној

Uzupełnij lukę odpowiednim zaimkiem wskazującym:

1. _____ книга е моја. (blisko mnie, r. żeński)
2. _____ човек е твој пријател. (blisko rozmówcy, r. męski)
3. _____ дете е многу мало. (daleko, r. nijaki)
4. _____ луѓе се од Полска. (blisko mnie)
5. _____ жена е професорка. (blisko rozmówcy)

Со... kto... czy?

Powiedz po macedońsku:

- Co to jest?? – To jest kwiatek.
- Kto to jest?? – To jest Marko.
- Co to jest?? – To jest okno.
- Kim jesteś?? – Jestem studentem.
-
- Czy to jest książka czy zeszyt? ,
.....? to długopis.....
- Czy to jest ołówek?.....? – Czy to są śmieci??

Што си по националност?

Powiedz po macedońsku:

- Jakiej ona jest narodowości? Ona jest Macedonką.....
- Kim on jest? On jest Ukraińcem.
- Ona jest Niemką. On jest Turkiem.....
- One są Rosjankami..... Jesteśmy Irlandczykami.....
- Jest Grekiem Maria jest Angielką.....
- Wojtek jest Polakiem..... Milan jest Serbem

Skąd?

Powiedz po macedońsku:

- Skąd pochodzisz, Goranie? – Pochodzę z Macedonii.....
Skąd pochodzisz, Marto? – Pochodzę z Ukrainy.
Skąd pochodzi Maria?..... – Maria pochodzi z Anglii.....
Skąd oni pochodzą? – Oni pochodzą ze Słowacji.....

Дали/ли

Przekształć zdania oznajmujące w pytania z „дали”:

1. Ти си од Скопје.
2. Вие сте професори.
3. Тој е во канцеларија.
4. Ние сме пријатели.

Przekształć zdania w pytania z „ли”:

1. Ти си дома.
2. Таа е наставничка.
3. Вие сте туристи.
4. Тоа е твоето село.

Przymiotnik

Wpisz odpowiedni przymiotnik do zdania:

1. Јас сакам _____ музика. (Polska)
2. Тој зборува _____ јазик. (Włochy)
3. Марија учи _____ култура. (Francja)
4. Тоа е _____ јадење. (Turcja)
5. Алекс чита _____ книга. (Rosja)

3

НИЕ

Јас сум Александар. Денес ми е роденден. Веќе имам шест години. Мајка ми се вика Марија. Таа работи како учителка во основно училиште. Татко ми е познат новинар во Македонска телевизија. Имам уште еден брат и една сестра. Сестра ми Јана има осумнаесет години. Сега почнува да студира на Филолошкиот факултет во Скопје. Таа е убава и паметна девојка. Татко ми секогаш се фали со својата ќерка. Брат ми има петнаесет години и е ученик во средно училиште. Тој не сака да учи и многу шета. Затоа родителите често му викаат. Во Македонија најчесто има по две деца во семејство. Затоа мајка ми вели дека јас сум се родил по грешка. На мојот роденден кај нас дома има многу гости. Тука се дедо ми и баба ми, чичко ми и стрина ми, тетка ми и тетин ми заедно со децата. Нивните деца мене ми се братучеди. Најстарата братучетка Павлина ми донесла најубав подарок. Тука се и соседите. Нивната ќерка Елена е моја најголема симпатија.

денес dzisiaj	често często
роденден urodziny	најчесто najczęściej, zazwyczaj
година rok	дете dziecko
веќе już	деца dzieci
има ma (mieć)	вели mówi
убав ładny	дека że
паметен mądry, inteligentny	се роди urodzić się
девојка dziewczyna	грешка pomyłka, błąd
секогаш zawsze	утре jutro
се фали chwali się	кај нас u nas
сака chce, lubi, kocha	многу bardzo, dużo
сега teraz	тука tutaj
затоа што ponieważ	заедно razem
завршува kończy	донесла przyniosła

РОДНИНИ *członkowie rodziny*

фамилија rodzina	маж, сопруг mężczyzna, mąż
семејство bliska rodzina	жена, сопруга kobieta, żona
роднини członkowie rodziny	дедо dziadek
родители rodzice	баба babcia
мајка matka	вужко wujek
татко ojciec	чичко, стрико stryj
син syn	тетка ciotka (siostra mamy lub taty)
ќерка córka	братучед kuzyn
брат brat	братучетка kuzynka
сестра siostra	внук wnuk

ПРОФЕСИЈА *zawody*

новинар dziennikarz	келнер kelner
лекар lekarz	фризер fryzjer
возач kierowca	полицаец policjant
глумец, актер aktor	продавач sprzedawca
уметник artysta	спортист sportowiec
архитект architekt	правник prawnik
учителка nauczycielka	сметководител księgowy

GRAMATYKA

RZECZOWNIK

Rzeczowniki w języku macedońskim dzielą się na trzy rodzaje: męski (машки), żeński (женски) i nijaki (среден). Większość z nich posiada formę liczby pojedynczej i mnogiej.

W języku macedońskim **nie ma odmiany przez przypadki**.

W języku macedońskim **istnieją rodzajniki**, które pełnią funkcję określającą przedmiot, konkretyzują one przedmiot i przedstawiają go jako już znany.

RODZAJ RZECZOWNIKA

rodzaj żeński	rodzaj męski	rodzaj nijaki
банка bank	весник gazeta	вино wino
болест choroba	град miasto	време czas; pogoda
вода woda	дел część	девојче dziewczynka

врата drzwi	дожд deszcz	дете dziecko
глава głowa	домаќин gospodarz	дрво drzewo
девојка dziewczyna	другар przyjaciel	ѓубре śmieć
есен jesień	заб ząb	езеро jezioro
жена kobieta, żona	збор słowo	име imię
книга książka	сид ściana	јадење jedzenie
кожа skóra	испит egzamin	јајце jajko
коса włosy	јазик język	куче pies
крв krew	коњ koń	лето lato
љубов miłość	леб chleb	месо mięso
маса stół	маж mężczyzna, mąż	место miejsce
мачка kot	мирис zapach	минато przeszłość
месечина miesiąc	мост most	млеко mleko
ноќ noc	нож nóż	море morze
облека ubranie, odzież	облак chmura	небо niebo
планина góra	оган ogień	око oko
прогноза prognoza	орев orzech	писмо list
пролет wiosna	пат droga	радио radio
радост radość	пејач piosenkarz	растение roślina
разгледница pocztówka	писател pisarz	село wieś
рака ręka	претседател prezydent	семејство rodzina
среќа szczęście	проблем problem	сирење ser
супа zupa	прозорец okno	сонце słońce
топка piłka	свет świat	срце serce
трева trawa	систем system	тело ciało
уста usta	сосед sąsiad	утро poranek
црква cerkiew	стол krzesło	училиште szkoła
шума las	странец obcokrajowiec	цвеќе kwiatek

Rodzaje wielu rzeczowników w języku macedońskim i polskim zbiegają się: **срце** – serce (rodz. nijaki), **орев** – orzech (rodz. męski), **нога** – noga (rodz. żeński), **есен** – jesień (rodz. żeński) itp. Rodzaj rzeczownika w większości przypadków można z łatwością i trafnie określić na podstawie końcówki słowa. Większość rzeczowników rodzaju żeńskiego kończy się na literę **-а**, większość rzeczowników rodzaju męskiego kończy się na spółgłoskę, natomiast rodzaju nijakiego na **-о** lub **-е**.

Niewielką grupę stanowią rzeczowniki rodzaju żeńskiego zakończone na spółgłoskę: **крв** (krew), **љубов** (miłość), **есен** (jesień), **пролет** (wiosna), **ноќ** (noc), zakończone na **-ост** (pol. -ość): **радост** (radość), **женственост** (kobiecość). Niektóre rzeczowniki rodzaju męskiego kończą się na **-а**: **слуга** (sługa), **судија** (sędzia), **Никола**, **Илија**; lub na **-о**: **татко** (ojciec), **Перо** (od imienia Петар); i na **-е**: **Петре** (od imienia Петар).

ДВЕ ГЛАВИ, ДВЕ ПИВА

rodzaj męski	еден молив <i>jeden ołówek</i>	два молива <i>dwa ołówki</i>
rodzaj żeński	една глава <i>jedna głowa</i>	две главы <i>dwie głowy</i>
rodzaj nijaki	одно пиво <i>jedno piwo</i>	две пива <i>dwa piwa</i>

ĆWICZENIA

Rodzaj

Posegreguj rzeczowniki według rodzaju:

учителка, град, море, брат, сестра, стол, момче, врата, пријател.

Еден, два

Wybierz poprawną formę „jeden” lub „dwa”

(Wybierz spośród: еден / една / едно / два / две)

1. _____ ученик
2. _____ село
3. _____ книга
4. _____ деца
5. _____ маси
6. _____ прозорци

Członkowie rodziny

Uzupełnij brakujące słowa:

Wybierz z listy: мајка, татко, брат, сестра, баба, дедо

1. Марија е мојата _____.
2. Петар е мојот _____.
3. Ана е мојата _____.
4. Јован е мојот _____.
5. Софија е мојата _____.
6. Стефан е мојот _____.

Zawód

Dopasuj zawód do opisu:

1. Работи во училиште → _____
2. Продава леб во продавница → _____
3. Работи во болница → _____
4. Пишува статии во весник → _____
5. Учи на универзитет → _____

Dialog

Mini-dialog z lukami:

Јована: _____! Кој е тој човек? (powitanie)

Марио: Тој е мој _____. (brat)

Јована: Што работи тој?

Марио: Тој е _____. (zawód)

Јована: А таа жена до него?

Марио: Тоа е мојата _____. (siostra)

Јована: _____! (pożegnanie)

Uzupełnij dialog odpowiednimi słówkami:

Ana i Marko rozmawiają:

Ана: Кој е тој човек?

Марко: Тој е мојот _____. (ojciec)

Ана: А таа жена?

Марко: Тоа е мојата _____. (matka)

Ана: Што работи тој?

Марко: Тој е _____. (lekarz)

Ана: А таа?

Марко: Таа е _____. (nauczycielka)

4

СЕКОЈ ДЕН

Оваа недела почнува студентската учебна година. Сестра ми Јана сега секој ден станува рано затоа што од понеделник до петок има предавања на факултет. Таа секое утро се мие, појадува, се чешла, убаво се облекува и излегува од дома. На факултет останува долго. Обично се враќа попладне и веднаш седнува да руча заедно со семејството. Потоа чита некоја книга или гледа телевизија. Понекогаш раскажува интересни случки од првите студентски денови. Јана нема момче, но има многу другари. Најдобрата другарка на Јана е Билјана. Тие често се среќаваат и многу шетаат заедно. Сега немаат многу време за шетање и ретко се гледаат. Кога доаѓа Билјана кај нас, тие долго седат и разговараат на различни теми, пијат кафе, се шегуваат и се смеат. Во петок и сабота навечер секогаш излегуваат и шетаат. Претходно долго време поминуваат пред огледало, се шминкаат и се дотеруваат. Најчесто се договараат и со други другари и заедно одат в град. Јана се враќа дома понекогаш доцна во ноќта. На моите родители тоа не им пречи затоа што знаат дека Јана е паметна девојка и дека сака да се дружи.

ПРИЛОЗИ (*przysłówki*)

сега teraz	никогаш nigdy
рано wczśnie	веднаш od razu
доцна pózno	обично zazwyczaj
кога kiedy	често często
тогаш wtedy	ретко rzadko
секогаш zawsze	најчесто najczęściej, zazwyczaj
некогаш kiedyś	потоа potem
понекогаш czasem	претходно przedtem

ДЕН (*dzień*) – НОЌ (*noc*)

утро poranek	навечер wieczorem
--------------	-------------------

наутро rano	претпладне do południa
вечер wieczór, wieczorem	попладне po południu

ЈАНА ЈАДЕ: (*Jana je*)

појадок śniadanie	појадува je śniadanie
ручек obiad	руча je obiad
вечера kolacja	вечера je kolację

НЕДЕЛА (*tydzień*)

понеделник poniedziałek
вторник wtorek
среда środa
четврток czwartek
петок piątek
сабота sobota
недела niedziela

ГЛАГОЛИ (*czasownik*)

почнува zaczyna	раскажува opowiada
станува wstaje	се среќава spotyka się
се мие myje się	шета spaceruje
се чешла czesze się	доаѓа przychodzi
се облекува ubiera się	пие pije
излегува wychodzi	се шегува żartuje
влегува wchodzi	се смее śmieje się
останува pozostaje	поминува przechodzi, spędza
се враќа wraca	се шминка maluje się
седнува siada	се дотерува upiększa się
седи siedzi	се договара umawia się
чита czyta	оди idzie, chodzi, jedzie, jeździ
гледа ogląda, widzi	пречи przeszkadza
се гледа widzi się (z kimś)	се дружи przyjaźni się

GRAMATYKA

CZAS TERAŹNIEJSZY

јас	читам	<i>czytam</i>
ти	читааш	<i>czytasz</i>
тој/таа/тоа	чита	<i>czyta</i>
ние	читаме	<i>czytamy</i>
вие	читате	<i>czytacie</i>
тие	читаат	<i>czytają</i>

W języku macedońskim czasowniki dzielą się na trzy grupy (grupa A, grupa E, grupa I) w zależności od samogłoski tematycznej.

	има	<i>mieć</i>	јаде	<i>jeść</i>	прави	<i>robić</i>	końcówka
јас	имам	<i>mam</i>	јадам	<i>jem</i>	правам	<i>robię</i>	-ам
ти	имаш	<i>masz</i>	јадеш	<i>jesz</i>	правиш	<i>robisz</i>	-ш
тој	има	<i>ma</i>	јаде	<i>je</i>	прави	<i>robi</i>	-ø
ние	имаме	<i> mamy</i>	јадеме	<i>jemy</i>	правиме	<i>robimy</i>	-ме
вие	имате	<i>macie</i>	јадете	<i>jecie</i>	правите	<i>robicie</i>	-те
тие	имаат	<i>mają</i>	јадат	<i>jedzą</i>	прават	<i>robią</i>	-ат

а: им-а-ш, им-а-ø, им-а-ме, им-а-те;

е: јад-е-ш, јад-е-ø, јад-е-ме, јад-е-те;

и: прав-и-ш, прав-и-ø, прав-и-ме, прав-и-те.

Samogłoska tematyczna – to samogłoska, którą kończy się czasownik w trzeciej osobie liczby pojedynczej. Forma trzeciej osoby liczby pojedynczej posiada końcówkę zerową, dlatego tę formę traktujemy jako podstawową i w tej właśnie formie widnieją czasowniki w słownikach. Por.: ze słownika macedońsko-polskiego: **бара** – szukać; **носи** – nosić; **плаче** – płakać; chociaż **бара** dokładnie oznacza 'szuka' (барам, бараш, **бара**), **носи** oznacza 'nosi', a **плаче** – 'płacze'. Wyjątkiem jest czasownik **сум** ('być') podawany w słownikach w formie pierwszej osoby liczby pojedynczej (**сум**), z uwagi na większą wyrazistość tej formy w porównaniu do trzeciej osoby liczby pojedynczej – **е**.

Przed końcówką pierwszej osoby liczby pojedynczej wypada każda samogłoska tematyczna, a przed końcówką trzeciej osoby liczby mnogiej wypadają samogłoski tematyczne **e** i **и**.

Podsumowując: aby odmienić czasownik we wszystkich osobach w czasie teraźniejszym należy upewnić się na jaką samogłoskę kończy się temat czasownika. Taką informację pokazują formy drugiej i trzeciej osoby liczby pojedynczej oraz pierwszej i drugiej osoby liczby mnogiej. W formie trzeciej osoby liczby mnogiej podwójne **a** oznacza, że czasownik należy do grupy A, a jeśli posiada ona tylko jedno **a** (**-ат**) – należy do grupy E lub II. Forma pierwszej osoby liczby pojedynczej nie zawiera informacji o samogłosce tematycznej.

Poniżej podajemy wzory odmiany czasowników macedońskich w czasie teraźniejszym:

<i>mac.</i>	<i>pol.</i>	<i>mac.</i>	<i>pol.</i>	<i>mac.</i>	<i>pol.</i>
чекам	czekam	плачам	płaczę	носам	noszę
чекаш	czekasz	плачеш	płaczysz	носиш	nosisz
чека	czeka	плаче	płacze	носи	nosi
чекаме	czekamy	плачеме	płaczemy	носиме	nosimy
чекате	czekacie	плачете	płaczecie	носите	nosicie
чекаат	czekają	плачат	płaczą	носат	noszą

ĆWICZENIA

Forma czasownika

Uzupełnij brakującą formę czasownika (czas teraźniejszy)

1. Јас _____ (живее) во Скопје.
2. Ти _____ (учи) македонски јазик.
3. Ние _____ (оди) на универзитет секој ден.
4. Вие _____ (пишува) домашна задача.
5. Тој _____ (работи) во библиотека.
6. Таа _____ (чита) книга.
7. Тие _____ (пие) кафе во кафеана.
8. Јас _____ (слуша) музика попладне.
9. Ти _____ (игра) фудбал со пријателите.

10. Ние _____ (разговара) на македонски јазик.

Uzupełnij czasowniki w nawiasach:

Попладне јас и мојата пријателка Ана _____ (оди) во парк. Таа _____ (сака) да _____ (пие) чај, а јас _____ (сака) кафе. Ние често _____ (седи) на клупа и _____ (гледа) луѓе. Ана _____ (чита) книга, а јас _____ (слуша) музика. Кога е убаво времето, ние _____ (игра) одбојка со другите студенти. Вечерта јас _____ (останува) дома и _____ (учи) за испит.

Ułóż zdania

Ułóż zdania z podanych wyrazów (i odmień czasownik):

Przykład: (јас / купува / леб) → Јас купувам леб.

1. (ти / чита / весник)
2. (тој / гледа / телевизија)
3. (ние / јаде / појадок)
4. (тие / работи / во училиште)
5. (вие / зборува / македонски)

Kiedy?

Określ, kiedy odbywają się te zdarzenia:

Wybierz z listy: сега, секогаш, никогаш, понекогаш, секој ден, секое утро, наутро, секоја вечер, навечер, често, ретко, обично, тогаш, рано, доцна, потоа, веднаш, од понеделник до петок, само во викенд, во понеделник, во вторник, во сабота.

Татко ми гледа телевизија секоја вечер.

Мајка ми се чешла _____.

Јас се мијам _____.

Јас (не) се шминкам _____.

Сестра ми излегува од дома _____.

Сестра ми се враќа дома _____.

Брат ми појадува _____.

Јас одам на факултет _____.

Јас сум на факултет _____.

Јас се среќавам со другарите _____.

Јас (не) пијам вотка _____.

Јас (не) пијам кафе _____.

Наутро јас станувам _____.

Баба ми оди в црква _____.

Co robią wtedy?

Wpisz zdarzenia, które odbywają się we wskazanym okresie czasu:

Секое утро јас _____

Мајка ми наутро _____

Брат ми во сабота _____

Секоја вечер јас _____

Сега јас _____

Сестра ми често _____

Од понеделник до петок јас _____

Во викендите јас _____

Czas teraźniejszy

Wypełnij tabelę:

ние гледаме	тој пие	јас	тие
јас	јас	ти	тој
таа	тие	вие сакате	јас
вие	таа	таа	вие седите
ти	ти	тие	ние
тие	вие	ние	ти
таа се облекува	јас	тие шетаат	ти се враќаш
ние	тој може	јас	јас
ти	ти	тој	тие
јас	ние	вие	таа
тој	вие	ние	ние
тие	тие	таа	вие

Tłumaczenie

Przetłumacz na język macedoński:

1. Ja jem śniadanie w domu.
2. Oni piją wodę w restauracji.
3. My uczymy się języka macedońskiego.
4. On rozmawia z przyjacielem.
5. Ty pracujesz w bibliotece.

Pytania

Што е татко ти по професија?

Што работи мајка ти?

Имаш ли брат или сестра?

Што прави твојот брат / твојата сестра во сабота и недела?

Како изгледа еден твој обичен ден? Што правиш секој ден?

5

ЗБОРУВАТЕ ЛИ МАКЕДОНСКИ?

Јас се викам Адам. Јас сум од Полска. Татко ми е Србин, а мајка ми Полјачка. Јас сум половина Србин, половина Полјак. Учам македонски една година. Знам да читам, пишувам без грешки, разбирам речиси сè, но сè уште тешко зборувам.

Се викам Тарас. Јас сум Украинец. Македонски јазик учам во Украина веќе три години. Одлично разбирам македонски, читам македонски книги и гледам македонски филмови. Многу сакам да слушам македонска народна музика. Кога зборувам, правам малку грешки.

Јас сум Катрин. Јас сум Французинка. Учам македонски јазик само шест месеци и веќе нешто можам да кажам на македонски. Мислам дека македонскиот јазик не е тежок затоа што има лесна граматика.

Јас се викам Моника. Јас сум Полјачка. Во Македонија сум првпат. Многу ми се допаѓа овде. Земјата е прекрасна и Македонците се пријатни. Сега учам македонски многу брзо, затоа што секој ден запознавам интересни луѓе и разговарам со нив.

Јас сум Јана. Јас сум Македонка и македонскиот јазик е мој мајчин јазик. Јас ја сакам својата татковина и за мене Македонија е најубавата земја на светот. Зборувам четири странски јазици: англиски, италијански, руски и српски. Сакам да научам полски.

РАЗБИРАМ, НО НЕ ЗБОРУВАМ

Зборувате ли македонски?

Да, зборувам македонски.

Не, не зборувам македонски.

Czy Pan/ Pani mówi po macedońsku?

Tak, mówię po macedońsku.

Nie, nie mówię po macedońsku.

Разбирам речиси сè, но не можам да зборувам.

Не разбирам македонски.

Учам македонски.

Сакам да научам полски.

Колку странски јазици знаете?

Знам македонски, полски, српски, руски и англиски.

Македонскиот јазик е тежок/лесен.

Имате добар изговор.

Имате талент за изучување странски јазици.

Што значи овој збор?

Повторете ја последната реченица.

Ве молам, зборувајте полека.

Објаснете ми.

Ајде да разговараме македонски!

Rozumiem niemal wszystko, ale nie potrafię mówić.

Nie rozumiem po macedońsku.

Uczę się macedońskiego.

Chcę nauczyć się polskiego.

Ile Pan/ Pani zna języków obcych?

Znam macedoński, polski, serbski, rosyjski i angielski.

Język macedoński jest trudny/łatwy.

Ma Pan/ Pani ładną wymowę.

Ma Pan/ Pani talent do nauki języków obcych.

Co oznacza to słowo?

Proszę powtórzyć ostatnie zdanie.

Proszę mówić powoli.

Proszę mi wyjaśnić.

Porozmawiajmy po macedońsku!

разбира	rozumieć	зборува	mówić	знае	wiedzieć
разбирам	rozumiem	зборувам	mówię	знам	wiem
разбираш	rozumiesz	зборуваш	mówisz	знаеш	wiesz
разбира	rozumie	зборува	mówi	знае	wie
разбираме	rozumieemy	зборуваме	mówimy	знаеме	wiemy
разбирате	rozumiecie	збуровате	mówicie	знаете	wiecie
разбираат	rozumieją	збуроваат	mówią	знаат	wiedzą

учи	uczyć się	разговара	rozmawiać	чита	czytać
учам	uczę się	разговарам	rozmawiam	читам	czytam
учиш	uczysz się	разговараш	rozmawiasz	читаш	czytasz
учи	uczy się	разговара	rozmawia	чита	czyta
учиме	uczymy się	разговараме	rozmawiamy	читаме	czytamy
учите	uczycie się	разговарате	rozmawiacie	читате	czytacie
учат	uczą się	разговараат	rozmawiają	читаат	czytają

СИГУРНО

сигурно na pewno

изгледа wygląda (...na to, że)

веројатно prawdopodobnie

можеби może, możliwe

GRAMATYKA

ДА-KONSTRUKCJA

W języku macedońskim nie istnieje forma bezokolicznika. W macedońskich odpowiednikach zdań polskich używa się konstrukcji z **да**, którą nazywamy **да-konstrukcją**.

Porównaj:

chcę iść = сакам да одам

nie mogę spać = не можам да спирам

zacząłem ćwiczyć = почнав да вежбам

lubię śpiewać = сакам да пеам

W skład tych wyrazów wchodzi najczęściej używane czasowniki modalne, które należy dobrze zapamiętać:

chcieć = сака

móc = може

lubić = сака

Inne przykłady:

zaczynam czytać = почнувам да читам

skończyła pisać = престанала да пишува

Jak widać na przykładach, czasownik w да-konstrukcji zmienia się w zależności od osoby:

сакам да шетам	chcę spacerować
сакаш да шеташ	chcesz spacerować
сака да шета	chce spacerować
сакаме да шетаме	chcemy spacerować
сакате да шетате	chcecie spacerować
сакаат да шетаат	chcą spacerować

We wszystkich przedstawionych przykładach forma wstępnego czasownika i forma czasownika w да-konstrukcji zbiegają się: сакам (да) шетам, сакаш (да) шеташ itd. Warto jednak zauważyć, że czas obu czasowników nie we wszystkich przypadkach jest jednakowy, por. „Ona chciała spacerować” po macedońsku: Таа сакала да шета (сакала w czasie przeszłym, шета – w teraźniejszym). Да-konstrukcja – to w rzeczywistości „да + forma czasu teraźniejszego”.

ĆWICZENIA

Да-конструкција

Uzupełnij brakującą formę (czasownik modalny + да-konstrukcja)

1. Јас _____ (сака / оди) во кино.
2. Тој _____ (мора / учи) за испит.
3. Тие _____ (може / игра) фудбал денес.
4. Ние _____ (треба / купи) храна.
5. Вие _____ (сака / посети) Скопје?

Odpowiedz po macedońsku (użyj „да” + czasownik)

Пример:

Прашање: Дали можеш да зборуваш шпански?

Одговор: Да, можам да зборувам шпански. (Или: Не, не можам да зборувам шпански.)

1. Дали сакаш да пиеш кафе?
2. Дали можеш да играш фудбал?
3. Дали мораш да работиш денес?
4. Дали сакате да одите во парк?
5. Дали треба да учите вечер?

Tłumaczenie

Przetłumacz na język macedoński (z użyciem konstrukcji „да”)

1. Chcę kupić książkę.
2. On musi iść do domu.
3. Możemy rozmawiać po macedońsku.
4. Oni chcą jeść w restauracji.
5. Muszę napisać e-mail.
6. Nie lubię wstawać wcześnie.
7. Muszę się uczyć.

Przetłumacz dialog na język macedoński:

Agata: Czy Pan/ Pani mówi po macedońsku?

Marek: Obecnie uczę się. Jeszcze nie potrafię mówić, ale chcę się nauczyć.

Agata: Jak długo się Pan/ Pani uczy?

Marek: Już dwa miesiące.

Agata: Potrafisz czytać?

Marek: Tak, potrafię czytać i pisać.

Agata: Proszę powiedzieć coś po macedońsku.

Marek: Co?

Agata: Na przykład „Dzień dobry!”.

Marek: Добар ден.

Agata: O, prawie tak samo jak po polsku. A jakie zna Pan inne języki obce?

Marek: Znam język angielski, niemiecki i rosyjski. Rozumiem język polski, ale nie potrafię mówić.

Agata: Chyba może się Pan/ Pani nauczyć też macedońskiego.

Marek: Chyba!? – NA PEWNO mogę się nauczyć. Język macedoński nie jest trudny.

Agata: W takim razie życzę powodzenia!

Pytania

Колку време учиш македонски?

Кoj е твојот мајчин јазик?

Кoj јазик најмногу ти се допаѓа?

Колку јазици знаеш?

Дали можеш да зборуваш македонски?

Дали разбираш македонски?

6

КАДЕ СЕ НАОЃА НОВИОТ СТАН НА ЈАНА?

Јана и Билјана до лани биле сосетки во населбата Кисела Вода. Таму учеле во истото одделение во основното училиште од прво до осмо одделение, па дури и седеле во иста клупа. Неодамна родителите на Јана купиле нов стан во населбата Карпош. Во новиот стан живеат Јана, нејзиното помало братче, нивните родители и нивното мало куче. Денес е сабота и Билјана конечно има време да отиде на гости кај својата другарка во новиот стан.

По телефон:

Билјана: Здраво, Јана! Слушај, денес можам да дојдам кај тебе. Само кажи ми како да те најдам. Каде се наоѓа твојот стан? На која адреса?

Јана: Од Кисела Вода нема директен автобус што вози близу до мојата зграда, но може да дојдеш со автобусот број 24 до Хотел Карпош, па потоа ќе треба да одиш пеш уште петнаесетина минути. Или, ако сакаш, да ти ја кажам точната адреса, па да дојдеш со такси?

Билјана: Не, не сакам да плаќам за такси, особено не кога времето е толку убаво. Може ли да ти свонам штом ќе слезам од автобусот кај Хотел Карпош, па тогаш да ми објасниш каде да се упатам?

Јана: Добро, те очекувам да ми звониш.

По половина час:

Билјана: Здраво, Јана! Слушај, се симнав од автобусот. Треба ли да останам на оваа страна од булеварот или да преминам на пешачкиот премин?

Јана: Треба да преминеш, но најдобро е прво да продолжиш право до раскрсницата, па таму да ја преминеш улицата. Потоа продолжуваш право по тротоарот стотина метри, а на наредните семафори вртиш лево. Одиш уште педесетина метри и стигнуваш до една голема зграда, во која има некоја осигурителна компанија и канцеларија на некоја туристичка агенција, а